Lietas arhīva Nr. A42-02201-17/3
ECLI:LV:ADRJRIT:2017:1129.A420220117.1.S

**SPRIEDUMS**
**Latvijas tautas vārdā**

Rīgā 2017.gada 29.novembrī

Administratīvās rajona tiesa
šādā sastāvā: tiesnese M.Miķelsone,

piedaloties pieteicējas SIA "Rettenmeier Baltic Timber" pārstāvim zvērinātam advokātam Jānim Mooram un atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Valsts darba inspekcijas pārstāvei Jolantai Nikanovai, kā arī trešajām personām /pers. A/ un /pers. B/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta pēc SIA "Rettenmeier Baltic Timber" pieteikuma par Valsts darba inspekcijas 2017.gada 10.aprīļa lēmuma Nr.2016?05?04/268/2017?05?05/148 atcelšanu.

**Aprakstošā daļa**

[1] Vidzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas inspektore laikā no 2016.gada 30.augusta līdz 2016.gada 17.novembrim veica SIA "Rettenmeier Baltic Timber" (turpmāk – pieteicēja) pārbaudi, pamatojoties uz Valsts darba inspekcijas likuma 3.panta otro daļu un 5.panta otro daļu.

[2] Vidzemes reģionālās Valsts darba inspekcijas inspektore 2016.gada 17.novembrī pieņēma rīkojumu Nr.13?VDI?018?2016?457 ar norādījumiem pieteicējai novērst konstatētos darbalaika uzskaites un darba samaksas pārkāpumus, veicot /pers. B/, /pers. A/ un /pers. C/ (turpmāk – /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/) piemaksu par virsstundām par laika periodu no 2016.gada februāra līdz septembrim (*lietas 1.sējuma 22.?26.lapa*) (turpmāk – Rīkojums).
Nepiekrītot Rīkojumam, pieteicēja to apstrīdēja Valsts darba inspekcijas (turpmāk – Inspekcija) direktoram.

[3] Ar Inspekcijas 2017.gada 10.aprīļa lēmumu Nr.2016?05?04/268/2017?05?05/148 Rīkojums atstāts negrozīts un noteikts termiņš Rīkojuma izpildei līdz 2017.gada 25.maijam, par izpildi rakstveidā informējot Inspekciju līdz 2017.gada 2.jūnijam (*lietas 1.sējuma 13.?20.lapa*) (turpmāk – Lēmums). Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.
[3.1] Pārbaudes laikā konstatēts, ka pieteicēja nav veikusi precīzu darbalaika uzskaiti darbiniekiem /pers. B/, /pers. A/ un /pers. C/.
No pieteicējas darba kārtības noteikumiem par tehniskās daļas darbinieku darbalaiku konstatējams, ka darbalaiks dienas maiņai ir no plkst.8.00 līdz plkst.20.00, bet darbalaiks vakara maiņai ir no plkst.20.00 līdz plkst.8.00, katrā maiņā noteikti divi pārtraukumi, kas paredzēti atpūtai un ēšanai, katrs pārtraukums 30 minūtes.
Kā izriet no pieteicējas 2016.gada februāra, marta, aprīļa, jūnija, jūlija un augusta darba grafikiem, dienas maiņas sākuma darbalaiks norādīts no plkst.7.45 līdz plkst.20.00, pusdienu pārtraukums – no plkst.12.00 līdz plkst.12.30 un no plkst.16.00 līdz plkst.16.30., savukārt vakara maiņu darbalaiks norādīts no plkst.19.45 līdz plkst.8.00, pusdienu pārtraukums – no plkst.00.00 līdz plkst.00.30 un no plkst.4.30 līdz plkst.5.00. Minēto apliecina arī /pers. A/, /pers. C/ un pieteicējas pilnvarotais pārstāvis /pers. D/ (turpmāk – /pers. D/), kurš papildus norāda, ka darbiniekiem 15 minūtes ir paredzētas sapulču veikšanai, darba uzdevumu izklāstam un kvalitatīvas informācijas apmaiņai starp dienas un nakts maiņām. Darbiniekiem par minētajām 15 minūtēm netiek aprēķināta darba alga, bet šiem darbiniekiem darbalaikā ir iespēja ņemt papildu pārtraukumu 15 minūtes, lai kompensētu tās 15 minūtes, kas tiek pavadītas, atnākot uz darbu ātrāk.
[3.2] /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/ darba līgumos un pieteicējas darba kārtības noteikumos nav noteikts, ka darbiniekam pienākas papildu 15 minūšu pārtraukums darbā. Inspekcijas ieskatā darbinieki arī šīs 15 minūtes atrodas pieteicējas pakļautībā un līdz ar to veic darbu.
Ievērojot minēto, pieteicēja /pers. B/, /pers. A/ un /pers. C/ 2016.gada februārī, martā, aprīlī, jūnijā, jūlijā un augustā nav uzskaitījusi visas faktiski nostrādātās stundas, kā arī nav aprēķinājusi un izmaksājusi darba samaksu par katras maiņas laikā nostrādātajām 15 minūtēm, par ko pienākas piemaksa par virsstundām. Tādējādi pieteicēja ir pārkāpusi Darba likuma 68.panta pirmo daļu un 137.panta pirmo daļu.
[3.3] Pieteicējas sūdzībā par Rīkojumu norādītais ir pretrunā ar tās pilnvarotā pārstāvja /pers. D/ pārbaudes laikā sniegtajiem paskaidrojumiem. Sākotnēji sniegtajām ziņām piešķirama lielāka ticamība, nekā ziņām, kas sniegtas pēc zināma laika notecējuma, kad personai, šajā gadījumā pieteicējai, bija laiks izvērtēt notikušo.

[4] 2017.gada 18.maijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts pieteicējas pieteikums par Lēmuma atcelšanu (*lietas 1.sējuma 4.?7.lapa*). Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.
[4.1] No caurlaides sistēmas datu atskaitēm precīzi redzams, kādu laiku konkrētie darbinieki atradās pieteicējas kā darba devējas rīcībā. Laikā, kad darbinieks neatradās darba devējas uzņēmuma teritorijā, šis darbinieks neatradās darba devējas rīcībā un neveica darbu. Minētajās atskaitēs ir norādīta objektīva un reālā laikā fiksēta darbinieku kustība teritorijā. Tā ir datorizēta sistēma, kuru pieteicējai nodrošina ārpakalpojuma sniedzējs. Pieteicējai nav iespējams veikt izmaiņas šajā sistēmā, tā neatrodas pieteicējas kontrolē. Tādējādi secināms, ka caurlaides sistēmas atskaišu datiem ir piešķirama augsta ticamība.
[4.2] Attiecībā uz Inspekcijas viedokli, ka caurlaides sistēmas atskaišu dati ir pretrunā pilnvarotā pārstāvja /pers. D/ sniegtajiem paskaidrojumiem, norādāms, ka minētajās atskaitēs esošie dati faktiski apstiprina /pers. D/ paskaidrojumos teikto, ka darbiniekiem tika dota iespēja ņemt papildu pārtraukumus 15 minūtes, lai kompensētu tās 15 minūtes, kas tiek pavadītas, atnākot uz darbu, vai tiek izmantotas sapulcēm, darba uzdevumu izklāstam,

kvalitatīvai informācijas apmaiņai starp dienas un nakts maiņas darbiniekiem. No atskaišu datiem izriet, ka darbinieki bieži ne tikai ņēma pārtraukumus, lai kompensētu šīs 15 minūtes, bet arī atstāja darbavietu un darba devēja teritoriju pirms noteiktā darbalaika beigām.

[4.3] Lai gan pieteicēja pārbaudes veikšanas brīdī nav precīzi fiksējusi darbinieku nostrādāto laiku, tomēr šiem darbiniekiem nevar tikt konstatēts virsstundu darbs Darba likuma izpratnē, jo viņi nav atradušies darba devēja rīcībā ilgāku laiku, nekā ir noteikts līgumā un iekšējos darba kārtības noteikumos. Lēmumā norādītais virsstundu darbalaiks dabā nav konstatējams un darbinieki nav veikuši šādu virsstundu darbu.

[5] 2017.gada 8.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemtajā paskaidrojumā Inspekcija neatzīst pieteikumu un uzskata to par nepamatotu, pamatojoties uz Lēmumā norādītajiem argumentiem (*lietas 1.sējuma 50.lapa*).

2017.gada 19.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts Inspekcijas papildu paskaidrojums, kurā norādīts, ka pieteicējas iesniegtās caurlaides sistēmas datu atskaites konkrētajā situācijā ir vērtējamas kritiski, jo tajās ir nesakritības un ir jāņem vērā sākotnēji iegūtā informācija gan no pieteicējas nodarbināto pašrocīgi sniegtajiem paskaidrojumiem, gan no pieteicējas pārstāvju sniegtajiem paskaidrojumiem un iesniegtajiem dokumentiem (*lietas 2.sējuma 71.-75.lapa*).

[6] 2017.gada 19.jūnijā Administratīvajā rajona tiesā saņemts trešās personas /pers. B/ paskaidrojums, kurā norādīts, ka Lēmumā izklāstītie apstākļi atbilst lietas faktiskajiem apstākļiem. /pers. B/ 2016.gada 18.augustā vērsies Inspekcijā par darba tiesisko attiecību pārkāpumiem pieteicējas darbībā, kurus konstatēja arī Inspekcija. Trešā persona uzskata, ka gan Rīkojums, gan Lēmums ir tiesiski (*lietas 2.sējuma 77.lapa*).

[7] 2017.gada 31.oktobrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts trešās personas /pers. C/ paskaidrojums, kurā norādīts, ka viņš pie pieteicējas strādā kopš 2002.gada decembra par elektriķi. Ar darba devēju bija panākta vienošanās, ka, lai varētu efektīvāk veikt darbu, darbinieki ierodas darbā 15 minūtes pirms maiņas sākuma, taču šo 15 minūšu vietā var ņemt papildu pārtraukumu atpūtai, kurš izmantojams pēc saviem ieskatiem. Darba specifika ir tāda, ka citreiz 15 minūšu pārtraukumi sanāk pat vairāk nekā vienreiz dienā. Šie pārtraukumi bija papildus oficiālajam pusdienu pārtraukumam, kas ilga divas reizes pa 30 minūtēm. Ir bijušas reizes, kad noteiktajā pusdienu laikā, ja bija gadījusies kāda nekavējoties novēršama problēma, pusdienu laiku izmantot nevarēja, šādā gadījumā laiks ēšanai un atpūtai tika izmantots pēc nepieciešamo darbu pabeigšanas. Trešās personas ieskatā darba samaksa viņam tiek maksāta atbilstoši, līdz ar to darba devējs ir nepamatoti sodīts (*lietas 2.sējuma 123.lapa*).

[8] Tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis uzturēja pieteikumu, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem, savukārt Inspekcijas pārstāve pieteikumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā un paskaidrojumā norādītajiem argumentiem. Tiesas sēdē trešā persona /pers. A/ atzina pieteikumu, savukārt trešā persona /pers. B/ pieteikumu neatzina.

**Motīvu daļa**

[9] Tiesa, noklausoties procesa dalībnieku tiesas sēdē sniegtos paskaidrojumus, izvērtējot Lēmumu kopsakarā ar pieteicējas iebildumiem un atbildētājas paskaidrojumos norādītajiem argumentiem, secina turpmāk minēto.

[10] Lietā nav strīda, ka pieteicēja darbalaika uzskaiti nav veikusi atbilstoši normatīvo aktu prasībām (Darba likuma 137.panta pirmās daļas pārkāpums), proti, darbiniekiem /pers. B/, /pers. A/ un /pers. C/ nav uzskaitījusi katrā maiņā nostrādāto virsstundas darba 15 minūtes. Pieteicējas pārstāvis tiesas sēdē skaidroja, ka pieteicēja ir samaksājusi tai uzlikto naudas sodu un darba laika uzskaites kļūdu ir izlabojusi (*lietas 2.sējuma 129.lapas otra puse un 130.lapa*).

Lietā ir strīds par to, vai Inspekcija pamatoti konstatējusi pieteicējas darbinieku /pers. B/, /pers. A/ un /pers. C/ nostrādātās virsstundas (katras maiņas laikā papildus nostrādātās 15 minūtes), par ko nav veikta darba samaksa (Darba likuma 68.panta pirmā daļa).

Pieteicēja uzskata, ka tās darbinieki virsstundu darbu 15 minūtes katrā maiņā pārbaudāmajā periodā nav strādājuši, tas vienozīmīgi izrietot no lietā iesniegtajām caurlaides sistēmas datu atskaitēm (*lietas 1.sējuma 60.?68.lapa*).

[10.1] Izvērtējot pieteicējas iesniegtās caurlaides sistēmas datu atskaites, tiesa secina, ka atskaitēs ietverta šāda informācija: datums; ienākšanas laiks pēc caurlaides datiem; iziešanas laiks pēc caurlaides datiem; grafikā paredzētais laiks ienākšanai un iziešanai; teritorijā pavadītais laiks pēc caurlaides uzskaites (min); pusdienas pārtraukums (min); ātrākais iespējamais iešanas laiks no caurlaides uz darbavietu un no darbavietas uz caurlaidi (min); darbā pavadītais laiks aprēķināts pēc caurlaides datiem (min); apmaksātais laiks (min); apmaksātais darbalaiks, kas lielāks kā reģistrētais darbalaiks; apmaksātais darbalaiks, kas mazāks kā reģistrētais darbalaiks.

Tiesa piekrīt pieteicējas apgalvojumam, ka no caurlaides sistēmas datu atskaitēm konstatējams, kādu laiku konkrētie darbinieki atradās pieteicējas kā darba devējas rīcībā, proti, darbavietas teritorijā, jo caurlaides sistēma ir precīzi fiksējusi gan darbinieku ienākšanas, gan iziešanas laiku.

Taču tiesa nevar piekrist pieteicējas apgalvojumam, ka no atskaitēs ietvertās informācijas vienozīmīgi izriet, ka darbinieki /pers. B/, /pers. A/ un /pers. C/ nav strādājuši virsstundu darbu. Proti, no atskaišu datiem izriet gan tas, ka darbinieki atsevišķos gadījumos atstāja teritoriju pirms noteiktā darbalaika beigām, gan arī pēc noteiktā darbalaika beigām. Tāpat atskaitēs fiksēts gan apmaksātais darbalaiks, kas lielāks kā reģistrētais darbalaiks, gan apmaksātais darbalaiks, kas mazāks kā reģistrētais darbalaiks. Līdz ar to atskaitēs ietvertā informācija pati par sevi nedz apstiprina, nedz arī noraida faktu par virsstundu darbu, t.i., katras maiņas laikā papildus nostrādātajām 15 minūtēm, jo šajās atskaitēs lielākoties ir fiksēts laiks, kādā pieteicējas darbinieki ienāca uzņēmuma teritorijā, iznāca no tās un attiecīgi, cik ilgu laiku pieteicējas darbinieki pavadīja uzņēmuma teritorijā. Kopējais uzņēmuma teritorijā pavadītais laiks neatšifrē nedz normālo darbalaiku, nedz virsstundu darbalaiku.

[10.2] Tāpat tiesa kritiski vērtē pieteikumā izteikto apgalvojumu, ka caurlaides sistēmas datu atskaitēs esošā informācija faktiski apstiprina pieteicējas pārstāvja /pers. D/ paskaidrojumos teikto, ka darbiniekiem tika dota iespēja paņemt papildu pārtraukumus 15 minūtes, lai kompensētu tās 15 minūtes, kuras viņi izmantoja sapulcēm, darba uzdevumu izklāstam, kvalitatīvai informācijas apmaiņai starp dienas un nakts maiņas darbiniekiem.

Tiesa secina, ka no caurlaides sistēmas datu atskaites nav iespējams konstatēt, vai un kad darbinieki ir izmantojuši 15 minūšu pārtraukumus darbavietas teritorijā, jo caurlaides sistēma fiksē darbinieku ienākšanas un iziešanas laiku teritorijā. Tāpat caurlaides sistēma automātiski aprēķina darbā pavadīto laiku pēc caurlaides datiem (ienākšanas laiks, iziešanas laiks, atņemot konstantu pusdienas pārtraukuma laiku un iešanas laiku no/uz caurlaides uz/no darbavietu). Atskaitē nav arī ietverta atsevišķa aile, piemēram, "Citi pārtraukumi", bet gan tikai aile "Pusdienas pārtraukums" (min).

[10.3] Arī pati pieteicēja sākotnēji nav varējusi izskaidrot, kā no caurlaides sistēmas datu atskaitēm ir iespējams konstatēt to, ka darbinieki ir vai nav veikuši virsstundu darbu. Savukārt tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis skaidroja, ka no datu atskaitēm nav izsecināms, ka darbinieki darbalaika vidū ņēma pārtraukumus, no tām vien izriet, ka bija reizes, kad darbinieki uzņēmuma teritoriju atstājuši pirms paredzētā darbalaika beigām un šī došanās ātrāk mājās ir saistāma ar neizmantoto 15 minūšu pārtraukumu darbalaikā (*lietas 2.sējuma 30.lapa*).

Tiesas ieskatā no šī apstākļa vien (darbinieki uzņēmuma teritoriju atstājuši pirms paredzētā darbalaika beigām) neizriet vienozīmīgs

secinājums, ka tādējādi pieteicējas darbinieki strīdus 15 minūtes izmantoja, lai ātrāk pabeigtu darbu, jo no minētajām atskaitēm redzams arī tas, ka vairākās dienās pieteicējas darbinieki uzņēmuma teritoriju ir atstājuši arī krietni pēc paredzētā darbalaika beigām. Tāpēc iepriekš minētais apstāklis ir vērtējams kopsakarā ar pārējiem lietā noskaidrotajiem apstākļiem, tostarp kopsakarā ar pieteicējas darbinieku paskaidrojumiem, kuros /pers. C/ norādījis, ka, lai arī pieteicēja ir noteikusi pārtraukumus darbalaikā atpūtai un ēšanai, tomēr citreiz darba specifikas dēļ tos nesanāk izmantot, jo nepieciešams veikt ražošanas iekārtu remontu u.tml. darbus, kā arī pārtraukumos nav iespējams atstāt darbavietu (*lietas 1.sējuma 121.lapa*). Arī /pers. A/ norādījis, ka pēc iespējas tiek izmantots pusdienu pārtraukums, tomēr dažreiz pārtraukumos nepieciešams veikt remontdarbus (*lietas 1.sējuma 122.lapa*). Tāpat arī /pers. B/ skaidrojis, ka, lai arī darbiniekiem ir noteikts pusdienu pārtraukums divas reizes pa 30 minūtēm, tomēr to nav iespējams izmantot, jo šis laiks tiek izmantots remontdarbu veikšanai, arī saīsināts darbalaiks darba specifikas dēļ nav iespējams (*lietas 1.sējuma 123.lapa*).

Kā redzams, neviens no pieteicējas darbiniekiem nav norādījis uz to, ka viņam katrā darba maiņā būtu paredzēts papildu pārtraukums 15 minūšu garumā, kas attiecīgi tiktu izmantots.

Tiesa nepiešķir ticamību trešās personas /pers. A/ tiesas sēdē sniegtajam skaidrojumam un /pers. C/ rakstveida paskaidrojumos norādītajam, ka tiešais vadītājs /pers. D/ bija informējis darbiniekus par iespēju paņemt papildus pārtraukumu 15 minūšu garumā. Kā jau iepriekš tiesa konstatēja, lietas materiālos esošajos paskaidrojumos Inspekcijai /pers. A/ un /pers. C/ jautāti par pārtraukumiem šādu informāciju nebija snieguši. Tiesa kritiski vērtē pieteicējas apgalvojumu, ka darbinieku paskaidrojumos Inspekcijai nav sniegta informācija par 15 minūšu pārtraukumu izmantošanu, jo atbildētāja nav uzdevusi tieši tādu jautājumu. Kā izriet no paskaidrojuma (*lietas 1.sējuma 121. un 122.lapa*), darbiniekiem tika uzdots jautājums "*Vai jums ir noteikti pārtraukumi darba laikā, proti, atpūtai un ēšanai. Ja ir, norādiet tos konkrēti no plkst. līdz plkst .*?" Tiesas ieskatā jautājums ir noformulēts tā, lai ar to saprastu jebkuru pārtraukumu, ko darba devējs noteicis atpūtai vai ēšanai, nevis tikai pusdienu pārtraukumu. Maz ticams, ka, darbiniekiem esot informētiem par 15 minūšu pārtraukumu un to arī izmantojot, viņi nebūtu iedomājušies par to izstāstīt (būtu aizmirsuši) Inspekcijai.

Papildus norādāms, ka trešā persona /pers. B/ tiesas sēdē skaidroja, ka nav bijis informēts par 15 minūšu papildu pārtraukumu, kaut arī viņam, /pers. A/ un /pers. C/ ir viens tiešais vadītājs /pers. D/. Tiesas ieskatā trešās personas /pers. B/ paskaidrojumiem piešķirama ticamība, jo /pers. B/ paskaidrojumos sniegto informāciju par to, ka darbinieki nebija informēti par papildu pārtraukumu, apstiprina citi lietā esošie pierādījumi, kurus tiesa jau iepriekš norādīja. Tāpat, vērtējot trešo personu paskaidrojumus, vērā ņemams apstāklis, ka darbinieki /pers. A/ un /pers. C/ joprojām ir darba tiesiskajās attiecībās ar pieteicēju (finansiāla atkarība), savukārt /pers. B/ ir pārtraucis darba tiesiskās attiecības ar pieteicēju.

Iepriekš minētā sakarā norādāms arī tas, ka no trešās personas /pers. A/ tiesas sēdē sniegtajiem paskaidrojumiem neizriet, ka viņš būtu devies prom no darba ātrāk, lai "kompensētu" darbalaikā neizmantoto 15 minūšu pārtraukumu. Arī /pers. C/ rakstveida paskaidrojumos tiesai nenorāda, ka būtu 15 minūšu pārtraukumu izmantojis, lai ātrāk dotos no darba prom (*lietas 2.sējuma 123.lapa*).

Ievērojot minēto, pieteicējas paskaidrojumi par to, ka darbinieki 15 minūtes ir izmantojuši papildu atpūtai vai tamdēļ, lai ātrāk pabeigtu darbu, neapstiprinās ar lietā esošajiem pierādījumiem.

[11] Vienlaikus tiesa atzīst, ka lietā ir virkne citu pierādījumu un noskaidroto apstākļu, kas, pretēji pieteicējas viedoklim, ļauj secināt, ka pieteicējas darbinieki virsstundu darbu 15 minūtes katrā maiņā tomēr ir veikuši.

[11.1] No lietas materiāliem izriet, ka darbinieks /pers. B/ saskaņā ar 2009.gada 3.aprīļa darba līgumu Nr.302 pieņemts darbā par mehāniķi (*lietas 1.sējuma 124.lapa*). /pers. A/ saskaņā ar 2008.gada 1.septembra darba līgumu Nr.281 pieņemts darbā arī par mehāniķi (*lietas 1.sējuma 146.lapa*). /pers. C/ saskaņā ar 2008.gada 1.oktobra darba līgumu Nr.273 pieņemts darbā par elektriķi (*lietas 1.sējuma 177.lapa*). Darbiniekiem noteikts summētais darbalaiks pēc darba grafika kā tehniskās nodaļas darbiniekiem.

Pieteicējas darba kārtības noteikumos tehniskās nodaļas darbiniekiem noteikts darbalaiks – dienas maiņai no plkst.8.00 līdz 20.00 un vakara maiņai no plkst.20.00 līdz plkst.8.00. Tāpat noteikti divi pārtraukumi atpūtai un ēšanai, katrs 30 minūtes. (*lietas 1.sējuma 205.?209.lapa*).

Savukārt, kā izriet no 2016.gada februāra, marta, aprīļa, maija, jūnija, jūlija un augusta darba grafikiem, iepriekš minēto darbinieku dienas maiņas sākuma darbalaiks ir no plkst.7.45 līdz plkst.20.00, pusdienu pārtraukums no plkst.12.00 līdz plkst.12.30 un no plkst.16.00 līdz plkst.16.30. Savukārt vakara maiņu darbalaiks norādīts no plkst.19.45 līdz plkst.8.00, pusdienu pārtraukums no plkst.00.00 līdz plkst.00.30 un no plkst.4.30 līdz plkst.5.00 (*lietas 1.sējuma 113.-115.lapa un 2.sējuma 2.-6.lapa*).

[11.2] Darbinieki /pers. C/ un /pers. A/ Inspekcijas veiktās aptaujas laikā 2016.gada 30.augustā sniedza informāciju par darbalaiku, proti, apstiprināja, ka dienas maiņas sākuma darbalaiks ir no plkst.7.45 līdz plkst.20.00, bet vakara maiņa ir no plkst.19.45 līdz plkst.8.00. Jāstrādā trīs maiņas, pēc kurām trīs dienas ir brīvas, bet pēc tam jāstrādā trīs nakts maiņas (*lietas 1.sējuma 121., 122.lapa*).

[11.3] Pieteicējas pilnvarotais pārstāvis /pers. D/ Inspekcijas amatpersonai pārbaudes laikā sniedza paskaidrojumus, kuros norādīja, ka tehniskās nodaļas dienas maiņas darbinieki ierodas savā darbavietā plkst.7.45 un darbu veic līdz plkst.20.00, bet nakts maiņas darbinieki ierodas darbavietā plkst.19.45 un darbu veic līdz plkst.8.00. 15 minūtes abu maiņu darbinieki izmanto sapulču veikšanai, darba uzdevumu izklāstam un kvalitatīvai informācijas apmaiņai starp dienas un nakts maiņu darbiniekiem. Papildus /pers. D/ paskaidroja, ka darbiniekiem netiek veikta darba samaksa par papildus nostrādātajām 15 minūtēm (*lietas 1.sējuma 100.lapa*).

Tiesa secina, ka pieteicējas darbinieki minētās 15 minūtes izmanto sapulcēm, darba uzdevumu izklāstam, kvalitatīvai informācijas apmaiņai starp dienas un nakts maiņas darbiniekiem. Līdz ar to šie darbinieki arī šīs 15 minūtes atrodas pieteicējas pakļautībā un veic darbu.

[11.4] Saskaņā ar darbalaika uzskaites tabeli par 2016.gada jūliju /pers. B/ nostrādājis kopā 185 stundas, no tām 21 nakts stunda, 12 virsstundas, 2 virsstundas naktī; /pers. A/ kopā nostrādājis 191 stundu, no tām 28 nakts stundas, 23 virsstundas; /pers. C/ kopā nostrādājis 178 stundas, no tām 28 nakts stundas, 13 virsstundas. Darbalaika uzskaites tabelē par 2016.gada jūliju nav uzskaitītas katras maiņas laikā papildus /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/ nostrādātās 15 minūtes.

Saskaņā ar darbalaika uzskaites tabeli par 2016.gada jūniju /pers. B/ darbu neveica, jo atradās atvaļinājumā; /pers. A/ nostrādājis 188 stundas, no tām 63 nakts stundas, 8 virsstundas, 15 virsstundas naktī; /pers. C/ nostrādājis 156 stundas, no tām 42 nakts stundas, 24 virsstundas, 1 virsstundu svētku dienā. Darbalaika uzskaites tabelē par 2016.gada jūniju nav uzskaitītas katras maiņas laikā papildus /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/ nostrādātās 15 minūtes.

Saskaņā ar darbalaika uzskaites tabeli par 2016.gada maiju /pers. B/ nostrādājis kopā 179 stundas, no tām 47,5 nakts stundas, 3 virsstundas, 3 stundas svētku dienā, 1,5 nakts stundas svētkos; /pers. A/ kopā mēnesī nostrādājis 180 stundas, no tām 40,5 nakts stundas, 7 virsstundas, 8 virsstundas naktī, 26 virsstundas svētku dienā, 1,5 virsstundas naktī svētkos; /pers. C/ mēnesī kopā nostrādājis 174 stundas, no tām 40,5 nakts stundas, 9 virsstundas, 26 virsstundas svētku dienā, 1,5 virsstundas naktī svētkos. Darbalaika uzskaites tabelē par 2016.gada maiju nav uzskaitītas katras maiņas laikā papildus /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/ nostrādātās 15 minūtes.

Saskaņā ar darbalaika uzskaites tabeli par 2016.gada aprīli /pers. B/ nostrādājis kopā 213 stundas, no tām 50,5 nakts stundas, 24 virsstundas, 20 virsstundas naktī, 2 stundas svētku dienā, 5,5 stundas naktī svētkos; /pers. A/ nostrādājis kopā 189 stundas, no tām 63 nakts stundas, 16 virsstundas, 8 virsstundas naktī; /pers. C/ kopā nostrādājis 189 stundas, no tām 63 nakts stundas, 23 virsstundas, 1 virsstundu naktī. Darbalaika uzskaites tabelē par 2016.gada aprīli nav uzskaitītas katras maiņas laikā papildus /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/ nostrādātās 15 minūtes.

Saskaņā ar darbalaika uzskaites tabeli par 2016.gada martu /pers. B/ nostrādājis kopā 193 stundas, no tām 64,5 nakts stundas, 10 virsstundas, 8 virsstundas naktī, 6 virsstundas svētku dienā, 11,5 virsstundas naktī svētkos; /pers. A/ kopā nostrādājis 99 stundas, no tām 33,5 nakts stundas, 4 virsstundas, 7 virsstundas naktī, 6 virsstundas svētku dienā, 8,5 virsstundas naktī svētkos; /pers. C/ kopā nostrādājis 179 stundas, no tām 42 nakts stundas, 14 virsstundas, 22 virsstundas svētku dienā. Darbalaika uzskaites tabelē par 2016.gada martu nav uzskaitītas katras maiņas laikā papildus /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/ nostrādātās 15 minūtes.

Saskaņā ar darbalaika uzskaites tabeli par 2016.gada februāri /pers. B/ nostrādājis kopā 176 stundas, no tām 28 nakts stundas, 8 virsstundas, 14 virsstundas naktī. /pers. A/ kopā nostrādājis 165 stundas, no tām 42 nakts stundas; /pers. C/ kopā nostrādājis 186 stundas, no tām 63 nakts stundas, 23 virsstundas, 1 virsstunda naktī. Darbalaika uzskaites tabelē par 2016.gada februāri nav uzskaitītas katras maiņas laikā papildus /pers. B/, /pers. A/, /pers. C/ nostrādātās 15 minūtes (*lietas 2.sējuma 7.-55.lapa*).

[11.5] Vienlaikus tiesa secina, ka ne /pers. B/, ne /pers. A/, ne /pers. C/ darba līgumos, ne arī pieteicējas darba kārtības noteikumos nav noteikts, ka darbiniekiem pienākas papildu 15 minūšu pārtraukums darbā. Kā izriet no pieteicējas pārstāvja /pers. D/ 2016.gada 10.novembrī sniegtajiem paskaidrojumiem Inspekcijai, tad darba grafikos papildu pārtraukumi ir iekļauti tikai, sākot ar 2016.gada novembra mēnesi (*lietas 1.sējuma 100., 102.lapa*).

Līdz ar to tiesa secina, ka no iepriekš minētajiem dokumentiem un paskaidrojumiem izriet, ka pieteicējas darbinieki /pers. B/, /pers. A/ un /pers. C/ katras maiņas laikā papildus nostrādājuši 15 minūtes, bet pieteicēja tās nav uzskaitījusi un apmaksājusi.

[12] Papildus tiesa norāda, ka summētais darbalaiks nozīmē, ka darba devējs var darbinieku nodarbināt ar atšķirīgu dienas vai nedēļas darba ilgumu, nepārsniedzot pārskata periodā attiecīgajam darbiniekam noteikto normālo darbalaiku. Turklāt summētais darbalaiks tiek organizēts saskaņā ar darba grafiku. Precīzi sastādīta darbalaika grafika mērķis ir nodrošināt darbiniekam vienmērīgu noslodzi, kā arī ļaut darba devējam izvairīties no virsstundu darba (sk. *Augstākās tiesas 2012.gada 31.augusta sprieduma lietā Nr.SKC?1030/2012 8.3.punktu un 2012.gada 26.oktobra sprieduma lietā Nr.SKC-1003/2012 7.2.punktu*). Tātad darba tiesiskajās attiecībās darbalaikam, tajā skaitā arī summētam darbalaikam, jābūt reglamentētam jeb tādam, kura ilgumu var precīzi identificēt. Prasība reglamentēt darbalaiku ir pamatojama ar to, lai būtu iespējams izsekot darbalaika sākumam un beigām, darbalaika ilgumam kādā noteiktā periodā – dienā, nedēļā vai četrās nedēļās. Minētais nepieciešams, lai darbinieks un darba devējs varētu rēķināties ar laiku, kādu darbinieks strādās darba devēja labā, kā arī lai kontrolējošās institūcijas varētu pārliecināties par normatīvo aktu ievērošanu.

Līdz ar to lietā esošajiem un pašas pieteicējas sastādītajiem darba grafikiem, vērtējot tos kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem, ir piešķirama liela vērība, tādēļ no pieteicējas būtu sagaidāms loģiski saprotams un objektīvs izskaidrojums, kādēļ apstākļos, kad pieteicēja apgalvo, ka strīdus 15 minūtes darbinieki izmantoja papildu pārtraukumiem vai ātrākai darba pabeigšanai, tas netika atspoguļots pārbaudāmo periodu darba grafikos. Arī no Augstākās tiesas atzītā izriet, ka darba grafikiem kā grāmatvedības dokumentiem saskaņā ar likuma "Par grāmatvedību" 7.pantu ir piešķirama būtiska nozīme (*sk., piemēram, Augstākās tiesas 2017.gada 31.janvāra spriedumu lietā Nr.SKA-525*). Citiem vārdiem, vispārīgi var būt iespējama situācija, ka darba kārtības noteikumos paredzētā kārtība var atšķirties no reālās situācijas, tomēr tādā gadījumā pieteicējai būtu jānodrošina, ka tās grāmatvedības dokumentos tiek fiksēti faktiski notikušie apstākļi, kas atšķiras no pieteicējas un tās darbinieku starpā parakstītajos dokumentos paredzētā.

Tiesa piekrīt Inspekcijas pārstāves viedoklim, ka pieteicēja ir nonākusi situācijā, ka tā pati nesaprot, pēc kā uzskaita darbinieku nostrādāto darbalaiku un aprēķina darbinieku algu. Proti, līdz rīkojuma izdošanai un pārsūdzības iesnieguma saņemšanai Inspekcijā, pieteicēja apgalvoja, ka maiņa sākas plkst.7.45 un beidzas plkst.20.00, nakts maiņa sākas plkst.19.45 un beidzas plkst.8.00. Savukārt tiesas sēdē pieteicējas pārstāvis apgalvoja, ka darbinieka darbalaiks sākas tad, kad viņš ienāk teritorijā un beidzas tad, kad viņš iziet no teritorijas saskaņā ar caurlaides sistēmas datu atskaitēm (*lietas 2.sējuma 130. un 131.lapa*), vienlaikus norādot, ka caurlaides sistēmas dati tomēr netiek izmantoti darbalaika uzskaitei, bet gan drošībai (*lietas 2.sējuma 129.lapas otra puse*).

[13] Ievērojot iepriekš konstatēto, tiesa secina, ka Inspekcija pamatoti konstatējusi, ka pieteicēja darbiniekiem /pers. B/, /pers. A/ un /pers. C/ 2016.gada februārī, martā, aprīlī, maijā, jūnijā, jūlijā un augustā nav uzskaitījusi visas faktiskās nostrādātās stundas (katras maiņas laikā papildus nostrādātās 15 minūtes) un attiecīgi nav arī aprēķinājusi un veikusi samaksu par katras maiņas laikā papildus nostrādātajām 15 minūtēm, tādejādi izdarot Darba likuma 68.panta pirmās daļas un 137.panta pirmās daļas pārkāpumu.

Līdz ar to Lēmums atzīstams par tiesisku, bet pieteicējas pieteikums ir noraidāms.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 246.-251.pantu, 289.-291.pantu, Administratīvā rajona tiesa

**nolēma**

noraidīt SIA "Rettenmeier Baltic Timber" pieteikumu par Valsts darba inspekcijas 2017.gada 10.aprīļa lēmuma Nr.2016?05?04/268/2017?05?05/148 atcelšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no tā sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese M.Miķelsone